

одному з ключових механізмів підвищення якості та ефективності в секторі охорони здоров'я приділено у звіті щодо результатів реформування галузі в пілотних регіонах України [4]. У більшості країн Центральної та Східної Європи ключовими кроками реформ у системах охорони здоров'я протягом першого десятиліття ХХІ ст. були зміна права власності медичних організацій та юридичного статусу медичних закладів. Лікарі первинної допомоги стали власниками своїх практик або були найняті на роботу через органи місцевої влади. Більша частина лікарень набула статусу автономних організацій, однак їх майно залишається публічною власністю. Ці зміни розглядалися як інструменти створення ринкових стимулів для підвищення якості та ефективності медичного обслуговування, контролю за витратами, а також як найважливіші кроки в напрямі запровадження соціального медичного страхування. Для забезпечення належного розділення функцій платника та автономних постачальників медичних послуг між ними було запроваджено контрактні відносини.

Таким чином, слід наголосити на тому, що в останні роки в системах охорони здоров'я фактично всіх індустріалізованих країн, насамперед у Європі, дедалі більш активно застосовуються моделі регулювання, що базуються на стратегіях децентралізації управління сферою охорони здоров'я і автономії закладів охорони здоров'я, пов'язаних із формуванням так званих планових регульованих ринків, у поєднанні з моделями децентралізації та обов'язкового саморегулювання, які доповнюються основними елементами акредитації, ліцензування та міжгалузевого співробітництва. Саме такий підхід у даний час вважається найбільш прогресивним і саме на нього орієнтовані сучасні реформи систем охорони здоров'я абсолютної більшості європейських країн.

#### Список використаних джерел

1. **Державна** політика у сфері охорони здоров'я : кол. моногр. : у 2 ч. / упоряд. Я. Ф. Радиш ; передм. та заг. ред. М. М. Білинської, Я. Ф. Радиша. – К. : НАДУ, 2013. – Ч. 1. – 396 с.
2. **Публічне** управління: теорія і практика : монографія / авт. кол. : Ю. В. Ковбасюк, В. П. Трошинський, М. М. Білинська [та ін.] ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка. – К. : НАДУ, 2011. – 212 с.
3. **Райнерт Ерік С.** Як багаті країни забагатіли... і чому бідні країни лишаються бідними / Ерік С. Райнерт. – К. : Темпора, 2014. – 444 с.
4. **Реформування** галузі охорони здоров'я: Вінницька, Донецька, Дніпропетровська, Одеська, Полтавська області, м. Київ. Результати, проблеми, шляхи вирішення : [монографія]. – К. : МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України», 2014. – 189 с.

5. **Рудий В. М.** Законодавче забезпечення реформи системи охорони здоров'я в Україні / Рудий В. М. – К. : Сфера, 2005. – 272 с.
6. **Baldwin R.** Understanding Regulation: Theory, Strategy and Practice / Robert Baldwin, Martin Cave. – Oxford : Oxford University Press, 1999. – 384 p.
7. **The Ljubljana Charter on Reforming Health Care**, 18 June 1996 // Bulletin of the World Health Organization. – 1997. – Vol. – 77. – № 1. – P. 48 – 49.

#### List of references

1. **Derzhavna** polityka u sferi okhorony zdorovia : kol. monohr. : u 2 ch. / uporiad. Ya. F. Radysh ; peredm. ta zah. red. M. M. Bilynskoi, Ya. F. Radysha. – K. : NADU, 2013. – Ch. 1. – 396 s.
2. **Publichne** upravlinnia: teoriia i praktyka : monohrafiia / avt. kol. : Yu. V. Kovbasiuk, V. P. Troshchynskiy, M. M. Bilynska [ta in.] ; za zah. red. Yu. V. Kovbasiuka. – K. : NADU, 2011. – 212 s.
3. **Rainert Erik S.** Yak bahati krainy zabahatily... i chomu bidni krainy lyshaiutsia bidnymy / Erik S. Rainert. – K. : Tempora, 2014. – 444 s.
4. **Reformuvannia** haluzi okhorony zdorovia: Vinnytska, Donetsk, Dnipropetrovska, Odeska, Poltavska oblasti, m. Kyiv. Rezultaty, problemy, shliakhy vyryshennia : [monohrafiia]. – K. : MOZ Ukrainy, DU «UISD MOZ Ukrainy», 2014. – 189 s.
5. **Rudyi V. M.** Zakonodavche zabezpechennia reformy systemy okhorony zdorovia v Ukraini / Rudyi V. M. – K. : Sfera, 2005. – 272 s.
6. **Baldwin R.** Understanding Regulation: Theory, Strategy and Practice / Robert Baldwin, Martin Cave. – Oxford : Oxford University Press, 1999. – 384 p.
7. **The Ljubljana Charter on Reforming Health Care**, 18 June 1996 // Bulletin of the World Health Organization. – 1997. – Vol. – 77. – № 1. – P. 48 – 49.

*Надійшла до редколегії 20.03.15*

**УДК 351.71:004**

Людмила МАТВЕЙЧУК

*Національна академія державного управління  
при Президенті України*

#### **Е-УРЯДУВАННЯ КРАЇН БАЛТІЇ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ**

Досліджується розвиток інформаційних технологій у країнах світу за індексом мережевої готовності та індексом розвитку електронного уряду. Аналізуються дані міжнародних рейтингів технологічної зрілості держав у сфері е-урядування (дані Департаменту економічного і соціального розвитку ООН) та готовність країн до мережевого

майбутнього (дані Всесвітнього економічного форуму). Виділяється високий рейтинг країн Балтії і їх лідера – Естонії на основі найбільш авторитетних міжнародних оцінок. Розглядається сучасний стан е-урядування Естонії, розкривається практична площина електронного уряду країни. Обґрунтовуються переваги використання інформаційних і комунікаційних технологій у сфері державного управління та визначаються перспективи запровадження електронного урядування в Україні.

**Ключові слова:** е-урядування, електронне державне управління, електронний уряд, інформаційно-комунікаційні технології.

***Liudmyla Matvejchuk. E-government in the Baltic States: experience for Ukraine***

The publication addresses the world wide development of information technologies based on the network readiness index and e-government development index. The materials of international ratings, technological maturity of the states in e-government making use of e-government development index (UN Department of Economic and Social Development data) and willingness of the countries to join the networked future (World Economic Forum) are analyzed. The high ranking of the Baltic countries and their leader – Estonia is highlighted with the help of the most authoritative international assessments. The current state of e-governance in Estonia is reviewed, the practical level of the country's e-government is identified, the proven benefits of using information and communication technologies in public administration are suggested, and the prospects of using e-governance in Ukraine are outlined.

Key words: e-government, e-governance, e-government administration, information and communication technologies.

Запорукою економічного зростання та сталого розвитку країн є інвестиції у сферу інформаційних технологій. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у державному секторі є пріоритетним напрямом в економічно розвинених країнах. Ураховуючи існування інформаційного та телекомунікаційного розриву між державами, очевидна необхідність дослідження сильних сторін у сфері електронного урядування для обґрунтування політики і стратегії розвитку країн.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що на сьогодні рівень розвитку національної економіки та її конкурентоздатність напряму залежать від стану розвитку ІКТ у країнах. Особливо актуальним на сьогодні є застосування інформаційних технологій урядовими структурами на шляху демократизації державного управління. У цьому контексті доцільно розглянути кращі практичні аспекти електронного державного управління зарубіжних країн.

Матеріали міжнародних досліджень розвитку інформаційних технологій у країнах світу публікуються в працях Організації

Об'єднаних Націй (ООН), Всесвітнього економічного форуму та інших світових організацій. Особливу увагу міжнародні експерти звертають на напрям розвитку електронного урядування.

Серед вітчизняних науковців, які досліджували сферу е-урядування зарубіжних країн, слід виділити І. В. Клименко [3], І. С. Куспяк [4], С. А. Чукут [2]. В їх працях достатньо уваги приділяється проблематиці електронного урядування, але при цьому досліджуються окремі його складові, недостатньо враховуються досвід та здобутки країн-лідерів е-урядування.

Застосування ІКТ у вітчизняному публічному управлінні в контексті його адаптації до європейських норм, принципів і правил зумовлює потребу в розробці та використанні нових концептуальних підходів у державному менеджменті, удосконаленні методів, засобів та інструментарію державного управління. Тому першочерговості в дослідженнях даного напрямку набуває необхідність вивчення та використання кращих практик світових лідерів електронного урядування.

Метою статті є опрацювання матеріалів щодо розвитку інформаційних технологій у країнах світу за показниками: розвитку електронного урядування, розвитку ІКТ, рівня використання ІКТ у суспільному, комерційному і державному секторах економіки та дослідження передового досвіду електронного урядування в Естонії і можливості його адаптації до сфери державного управління в Україні.

Вивченню показників розвитку інформаційних технологій у сфері державного управління на міжнародному рівні присвячені дослідження ООН. Починаючи з 2001 р. департамент економічного і соціального розвитку ООН проводить оцінювання розвитку електронного урядування в країнах світу. Головним показником технологічної зрілості держави у сфері е-урядування є індекс розвитку електронного уряду (E-Government Development Index – EGDI), який формується з урахуванням трьох факторів: рівня присутності держави в мережі Інтернет (Online Service Component), розвитку телекомунікаційної інфраструктури (Telecomm Infrastructure Component) та розвитку людського капіталу (Human Capital Component).

Світовими лідерами у сфері е-урядування, згідно з оприлюдненими матеріалами Департаменту економічного і соціального розвитку ООН у 2014 р. були Корея, Австралія та Сінгапур. Заслужують на увагу Австралія і Сінгапур як країни, що за два роки з 12 і 10 місць відповідно перемістилися на 2 і 3 місця в рейтингу. Остання в міжнародному рейтингу – Сомалі з найнижчим показником індексу розвитку електронного уряду (табл. 1) [5, с. 126 – 127; 6, с. 199 – 203].

Рейтинг країн за індексом розвитку електронного уряду  
(звіт ООН 2014 р. та 2012 р.)

Місце в рейтингу (2014 р.)	Країна	Індекс розвитку е-уряду (2014 р.)	Складові індексу розвитку е-уряду (2014 р.)			Індекс розвитку е-уряду (2012 р.)	Місце в рейтингу (2012 р.)
			Індекс он-лайн сервісу	Індекс телекомунікаційної інфраструктури	Індекс розвитку людського капіталу		
1	Корея	0,9462	0,9764	0,9350	0,9273	0,9283	1
2	Австралія	0,9103	0,9291	0,8041	0,9978	0,8390	12
3	Сінгапур	0,9076	0,9921	0,8793	0,8515	0,8474	10
4	Франція	0,8938	1,0000	0,8003	0,8812	0,8635	6
5	Нідерланди	0,8897	0,9291	0,8175	0,9224	0,9125	2
15	Естонія	0,8180	0,7717	0,7934	0,8889	0,7987	20
27	Росія	0,7296	0,7087	0,6413	0,8388	0,7345	27
28	Казахстан	0,7283	0,7480	0,5749	0,8619	0,6844	38
29	Литва	0,7271	0,7559	0,5697	0,8557	0,7333	29
31	Латвія	0,7178	0,7008	0,6237	0,8288	0,6604	42
55	Білорусь	0,6053	0,3228	0,6069	0,8861	0,6090	61
56	Грузія	0,6047	0,5984	0,4261	0,7895	0,5563	72
61	Вірменія	0,5897	0,6142	0,3839	0,7660	0,4997	94
66	Молдова	0,5571	0,5276	0,4236	0,7201	0,5626	69
68	Азербайджан	0,5472	0,4331	0,4605	0,7480	0,4984	96
87	Україна	0,5032	0,2677	0,3802	0,8616	0,5653	68
193	Сомалі	0,0139	0,0157	0,0259	0,0000	0,0640	190

Європа є лідером у галузі розвитку е-уряду, про що свідчить значна кількість серед європейських топ-країн міжнародного рейтингу (16), це становить 64 % від загальної кількості європейських держав. Франція займає першість серед європейських країн; вона поліпшила показник індексу розвитку електронного уряду, піднявшись із шостої позиції в рейтингу у 2012 р. на четверту у 2014 р.

Серед пострадянських країн найвищі місця в рейтингу займають країни Балтії, Росія та Казахстан. Незмінно очолює цю п'ятірку Естонія. Значний стрибок у розвитку технології електронного урядування за 2 роки зробили Вірменія (з 94 на 61 місце) та Азербайджан (з 96 на 68). Позитивна динаміка присутня в інших колишніх республіках Радянського Союзу. Тоді як в Україні відбулося значне погіршення стану розвитку електронного урядування: з 68 позиції у 2012 р. держава перемістилась на 87 у 2014 р.

У дослідженнях департаменту економічного і соціального розвитку ООН країни згруповані за EGDI так:

- 25 країн (13 %) з дуже високим EGDI (більше ніж 0,75);
- 62 країни (32 %) з високим EGDI (між 0,5 і 0,75);
- 74 країни (38 %) із середнім EGDI (від 0,25 до 0,5);
- 32 країни (17 %) з низьким EGDI (менше ніж 0,25) [6, с. 16].

Двадцять п'ять країн (13 %), у тому числі Естонія, мають дуже високий EGDI зі значеннями індексу в діапазоні від 0,75 до 1,00. Шістдесят дві держави належать до групи з високим EGDI, що становить 32 % від загальної кількості країн світу. Литва, Латвія та Україна належать до групи з високим EGDI (між 0,5 і 0,75). Слід зазначити, що найвищий середній індекс зафіксований у країнах Європи (0,6936), у той час як у країнах Америки – 0,5974; Азії – 0,4951; Океанії – 0,4086; Африки – 0,2661 [6, с. 203].

Вважаємо також необхідним проаналізувати звіти про готовність країн до мережевого майбутнього, який визначається на Всесвітньому економічному форумі (World Economic Forum). В аналітичних матеріалах Всесвітнього економічного форуму 2014 р. розкрито рівень розвитку ІКТ відповідно до показника індексу мережевої готовності та означено рейтингові таблиці держав, які є об'єктами дослідження. Індекс мережевої готовності визначає готовність країни до розвитку ІКТ і вимірює рівень розвитку ІКТ, у тому числі: наявність умов для розвитку ІКТ у державі, готовність суспільства до використання ІКТ, рівень використання ІКТ у всіх секторах економіки.

Індекс мережевої готовності (Networked Readiness Index – NRI) показує здатність країн використовувати переваги ІКТ для підвищення конкурентоспроможності та якості життя. Структура індексу протягом 2010 – 2013 рр. змінювалася в бік ефективного використання ІКТ, але лідерами залишались Фінляндія та Сінгапур (табл. 2) [7, с. 23; 9, с. 23; 9, с. 25].

Стабільним лідером протягом 2011 – 2013 рр. серед пострадянських країн є Естонія, яка з 24 місця у 2011 р. перемістилася на 21 у 2013 р. відповідно до зального рейтингу. Протягом 2011 – 2013 рр. Естонія входить до 25 топ-країн світу за індексом мережевої готовності.

Як зазначалось у попередньому рейтингу, країни Балтії знову випереджають інші пострадянські республіки, що підтверджується їхніми позиціями у п'ятірці лідерів серед пострадянських республік. Позиція України за 2011 – 2013 рр. значно погіршилась. Україна втратила 7 позицій у рейтингу країн світу порівняно з 2012 р. і перебуває на 81-й сходинці.

Ураховуючи високі досягнення Естонії як представника країн Балтії в секторі електронного урядування, розглянемо основні структурні елементи е-Естонії. В основу побудови е-Естонії покладені європейські принципи орієнтування на користувача (доступність для всіх категорій громадян, безкоштовність послуг, швидкість обслуговування, зручність використання, мінімум інформації в запиті) і принципи, які сприяють інформаційній

## Рейтинг країн відповідно до індексу мережевої готовності за 2011 – 2013 рр.

Країна	2013 р.		2012 р.		2011 р.	
	Рейтинг (усього 148 країн)	Значення коефіцієнта	Рейтинг (усього 144 країни)	Значення коефіцієнта	Рейтинг (усього 142 країни)	Значення коефіцієнта
Фінляндія	1	6,04	1	5,98	3	5,81
Сінгапур	2	5,97	2	5,96	2	5,86
Швеція	3	5,93	3	5,91	1	5,94
Нідерланди	4	5,79	4	5,81	6	5,60
Норвегія	5	5,70	5	5,66	7	5,59
Естонія	21	5,27	22	5,12	24	5,09
Литва	31	4,78	32	4,72	31	4,66
Казахстан	38	4,58	43	4,32	55	4,03
Латвія	39	4,58	41	4,43	41	4,35
Азербайджан	49	4,31	56	4,11	61	3,95
Росія	50	4,30	54	4,13	56	4,02
Грузія	60	4,09	65	3,93	88	3,80
Вірменія	65	4,03	82	3,76	94	3,48
Молдова	77	3,89	77	3,84	78	3,78
Україна	81	3,87	73	3,87	75	3,85
Чад	148	2,22	142	2,53	138	2,55

взаємодії (відкритість використаних рішень, стандартизація процедур обміну даними, уніфікація моделей опису даних і сервісів). В Естонії для е-урядування на першому місці визначено надання послуг для громадян, потім послуги для бізнесу й окрема увага приділяється електронній демократії.

Доступ для громадян і бізнесу до урядових та муніципальних електронних послуг організовано через основний портал е-держави – <http://www.eesti.ee>. Цей портал державних послуг був запущений у 2003 р. Він надає інформацію, містить посібники, готові форми заявок, дозволяє здійснювати електронний документообіг, обмін базами даних у цифровому форматі, забезпечує систему реєстрації та систему безпеки для захисту приватних даних.

Ідентифікація користувачів порталу здійснюється за допомогою індивідуального цифрового підпису, ID-карти або з використанням мобільної ідентифікації (Mobiil-ID). Завдяки можливості ідентифікації особи користувачі порталу можуть працювати з електронними документами, підписуючи їх електронним підписом, мають доступ до закритих інформаційних ресурсів, можуть здійснювати різні операції з державними органами. Підприємці мають доступ до відповідних бізнесових послуг, а ідентифікуються на основі державного комерційного реєстру.

У кожної людини, що має естонський особистий код, на державному порталі є власна адреса електронної пошти формату «ім'я.прізвище@eesti.ee», призначена для спілкування між державою і людиною. Держава може відправляти на цю адресу

повідомлення та інформацію, яка стосується людини. На адресу формату «особистий код@eesti.ee» можуть надсилати листи тільки державні установи. Підприємства мають власну адресу формату «реєстраційний номер@eesti.ee», куди держава може надсилати повідомлення. Для підприємств також доступна адреса виду «назва підприємства@eesti.ee».

Починаючи з 2000 р. уряд Естонії перейшов на електронний формат документообігу, при цьому впровадження комунікаційної мережі між урядовими інституціями розпочалось ще у 1998 р. У 2001 р. почала працювати система X-tee, яка вирішила проблему стандартизації протоколів обміну різними реєстрами даних, базами даних та інформаційними системами. Усі урядові дані подаються в цифровому форматі, і під час уведення нової інформації відбувається одноразовий запис даних, забезпечується законодавча база та юридичне значення даних. Упровадження системи дало право посадовцям, юридичним та фізичним особам користуватися інформацією національних баз даних через мережу Інтернет у межах їх ступеня доступу. Координує розвиток даного напрямку міністерство економіки і комунікацій Естонії.

Станом на 1 січня 2015 р. в е-Естонії працюють:

- е-кабінет – забезпечує ведення засідань уряду завдяки електронній системі, щоденні зміни стану бюджету можна бачити в реальному часі;
- е-вибори – процедура голосування здійснюється через мережу Інтернет;
- е-податковий департамент – єдине середовище для надання і контролю податкових і митних декларацій;
- eRIK – центр реєстрів та інформаційних систем;
- е-комерційний реєстр – різні послуги для юридичних осіб, у тому числі: портал підприємця, реєстрація підприємств, зміна даних, звітність;
- е-кадастрова книга – реєстрація і контроль даних про земельні ділянки;
- е-справа – судова документація і діловодство;
- е-нотаріус – нотаріальні послуги, документація, діловодство та звітність нотаріусів перед державою;
- е-право – міжміністерське середовище для діловодства й узгодження законопроектів (охоплює всі етапи від розробки законопроектів до подання їх до уряду);
- е-поліція – (дорожні штрафи) – автоматична реєстрація факту порушення, розсилка рішення про призначення штрафу електронною поштою;
- е-школа – підключені всі школи, реалізований повноформатний

шкільний щоденник, який включає зв'язок батьків – школа, розклад уроків, домашнє завдання, оцінки; існує зв'язок з іншими інформаційними системами;

– е-депозитарій – центральний реєстр цінних паперів і управління портфелями для фізичних (юридичних) осіб, акціонерні книги всіх акціонерних товариств Естонії;

– е-пенсія – повне самообслуговування фізичних осіб: заява, вибір та управління фондами, різні звітність;

– е-рахунки – єдиний портал, інтегрований з іншими середовищами, де підприємства розміщують рахунки постачальників і покупців послуг та їх історію;

– е-квитанція – єдиний портал забезпечує зв'язок з банками та продавцями;

– ID-білет – продаж квитків (загальний транспорт, міські музеї, басейни, кораблі та ін., роль квитка виконує ID-картка).

Естонії часто приписують наявність найбільш прогресивної моделі електронного уряду в Європі. Досягти такого успіху вдалося завдяки державній підтримці та виділенню напрямку розвитку ІКТ до першочергових завдань уряду й суспільства. Так, президент Естонії Тоомас Хендрік Ільвес на 68-й сесії Генеральної асамблеї ООН у вересні 2013 р. зазначив: «Ключовим фактором для прискорення росту є сміливе використання сучасних ІКТ-рішень» [6, с. 181] (переклад наш. – Л. М.). Отже, з досвіду Естонії можна стверджувати, що доля е-уряду в руках уряду, який очолює країну.

Успіх Естонії, визнаний на міжнародному рівні, а також її швидкий перехід від радянської спадщини до сучасного інформаційного суспільства, робить досвід Естонії привабливим і цікавим, особливо для пострадянських країн, які розвиваються. Тому під час формування національних програм розвитку е-уряду необхідно врахувати кращу практику передових країн-лідерів е-урядування, а саме представника країн Балтії – Естонії.

Під час створення глобальної для України системи е-уряду слід урахувати кращі зарубіжні практики. Зазначимо, що на сьогодні нагальною умовою державного менеджменту є виділення е-урядування першочерговим і пріоритетним напрямом розвитку країни.

В Україні функціонує Академія е-урядування, яка є неприбутковою організацією і займається збиранням та передачею знань щодо е-урядування. У 2014 р. Академія електронного урядування уклала з Агентством міжнародного співробітництва у Швеції (SIDA) угоду про співпрацю, в рамках якої буде надана підтримка діяльності українського уряду щодо впровадження системи е-управління, включаючи розробку концептуальної документації, планування дій е-уряду, підготовку відповідних законодавчих актів, стимулювання е-компетенцій,

залучення громадськості до участі в розвитку е-держави та розвиток е-послуг для населення і підприємств [1].

Дані пропозиції є актуальними, вони відповідають вимогам часу в період формування прозорого механізму взаємодії суспільства і державних органів України, підвищення ефективності служби на шляху інтеграції України до Європейського Союзу.

У подальших дослідженнях планується вивчити питання електронного оподаткування в країнах-лідерах е-урядування: Кореї, Австралії, Сінгапурі.

### Список використаних джерел

1. **Вітчизняний** та зарубіжний досвід впровадження електронного урядування : зб. матеріалів наук.-практ. конф. / за заг. ред. С. А. Чукут, О. В. Загвойської. – К. : [б. в.], 2008. – 1 128 с.

2. **Зарубіжний** досвід упровадження електронного урядування / авт. кол. : Т. Камінська, А. Камінський, М. Пасічник [та ін.] ; за заг. ред. С. А. Чукут. – К. : [б. в.], 2008. – 200 с.

3. **Клименко І. В.** Архітектура електронного урядування: зарубіжний досвід та перспективи для України / І. В. Клименко // Право та державне управління. – 2011. – № 2. – С. 104 – 109.

4. **Куспляк І. С.** Зарубіжний досвід впровадження технологій електронного урядування: уроки для України / І. С. Куспляк // Перспективи. Соціально-політичний журнал. Сер. «Філософія, політологія, соціологія». – 2011. – № 2(48). – С. 96 – 101.

5. **E-Government Survey 2012.** E-Government for the People / Department of Economic and Social Affairs. – New York. – 2012. – 144 s.

6. **E-Government Survey 2014.** E-Government for the Future We Want / Department of Economic and Social Affairs. United Nations. – New York. – 2014. – 264 s.

7. **The Global Information Technology Report 2012** // World Economic Forum 2012. – Access mode : [www3.weforum.org/docs/Global\\_IT\\_Report\\_2012.pdf](http://www3.weforum.org/docs/Global_IT_Report_2012.pdf).

8. **The Global Information Technology Report 2013** // World Economic Forum 2013. – Access mode : [www3.weforum.org/docs/WEF\\_GITR\\_Report\\_2013.pdf](http://www3.weforum.org/docs/WEF_GITR_Report_2013.pdf).

9. **The Global Information Technology Report 2014** // World Economic Forum 2014. – Access mode : [www3.weforum.org/docs/WEF\\_GlobalInformationTechnology\\_Report\\_2014.pdf](http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalInformationTechnology_Report_2014.pdf).

### List of references

1. **Vitchyzniani** ta zarubizhnyi dosvid vprovadzhennia elektronnoho uriaduvannia : zb. materialiv nauk.-prakt. konf. / za zah. red. S. A. Chukut, O. V. Zahvoiskoi. – K. : [b. v.], 2008. – 1 128 s.

2. **Zarubizhnyi** dosvid uprovadzhennia elektronnoho uriaduvannia / avt. kol. : T. Kaminska, A. Kaminskyi, M. Pasichnyk [ta in.] ; za zah. red. S. A. Chukut. – K. : [b. v.], 2008. – 200 s.

3. **Klymenko I. V.** Arkhitektura elektronnoho vriaduvannia: zarubizhnyi

dosvid ta perspektyvy dlia Ukrainy / I. V. Klymenko // Pravo ta derzhavne upravlinnia. – 2011. – № 2. – S. 104 – 109.

4. **Kuspliak I. S.** Zarubizhnyi dosvid vprovadzhennia tekhnolohii elektronnoho uriaduvannia: uroky dlia Ukrainy / I. S. Kuspliak // Perspektyvy. Sotsialno-politychnyi zhurnal. Ser. «Filosofii, politolohii, sotsiolohii». – 2011. – № 2(48). – S. 96 – 101.

5. **E-Government Survey 2012.** E-Government for the People / Department of Economic and Social Affairs. – New York. – 2012. – 144 s.

6. **E-Government Survey 2014.** E-Government for the Future We Want / Department of Economic and Social Affairs. United Nations. – New York. – 2014. – 264 s.

7. **The Global Information Technology Report 2012** // World Economic Forum 2012. – Access mode : [www3.weforum.org/docs/Global\\_IT\\_Report\\_2012.pdf](http://www3.weforum.org/docs/Global_IT_Report_2012.pdf).

8. **The Global Information Technology Report 2013** // World Economic Forum 2013. – Access mode : [www3.weforum.org/docs/WEF\\_GITR\\_Report\\_2013.pdf](http://www3.weforum.org/docs/WEF_GITR_Report_2013.pdf).

9. **The Global Information Technology Report 2014** // World Economic Forum 2014. – Access mode : [www3.weforum.org/docs/WEF\\_GlobalInformationTechnology\\_Report\\_2014.pdf](http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalInformationTechnology_Report_2014.pdf).

*Надійшла до редколегії 17.03.15*

УДК:353:[34:323.174] (477)

Андрій МАЄВ

*Національна академія державного управління  
при Президентіві України*

*Одеський регіональний інститут державного управління*

## **ДЕРЖАВНА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ: ПЕРЕДУМОВИ, ЦІЛІ, ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

Розглядаються питання становлення державної регіональної політики в незалежній Україні. Висвітлюється сутність державної регіональної політики, її найважливіші завдання та напрями, передумови формування в Україні, діюче законодавство. Незважаючи на той факт, що в Україні створено певну законодавчу базу державної регіональної політики, існує необхідність її удосконалення та подальшого розвитку. Чітко визначений євроінтеграційний курс України зумовлює потребу в розробці та розвитку державної регіональної політики, що базуватиметься на нових принципах, враховуватиме кращий європейський досвід, передбачатиме активну участь регіональних та місцевих громад, державних установ, неурядових організацій, бізнес-клі та регіональної еліти.

**Ключові слова:** регіони, регіональна політика, диспропорції, регіональний розвиток.

© Маєв А. П., 2015

### **Andrii Maiev. State regional policy in Ukraine: background, objectives, legislative basis**

The article deals with the formation of regional policy in the independent Ukraine. The study highlights the notion of the state regional policy, its major objectives and directions, prerequisites for the formation in Ukraine and legal framework. Despite the fact a certain legislative basis for state regional policy has been already created in Ukraine there is still the necessity of its updating and development. The defined course towards the European Integration of Ukraine requires the elaboration and development of state regional policy which will be based on new principles, take into consideration best European experience, involve active participation of regional and local communities, government authorities, NGOs, business and regional elite.

**Key words:** regions, regional policy, disparities, regional development.

Регіональна політика проводиться сьогодні у всіх країнах світу як невід'ємна складова частина державної політики. Вона регулює систему взаємовідносин між центром і регіонами, будучи спрямованою на організацію території відповідно до прийнятої державою стратегії розвитку.

Основні завдання державної регіональної політики полягають у збереженні цілісності та єдності території, досягненні балансу загальнодержавних і регіональних інтересів, скороченні відмінностей у соціально-економічному розвитку, рівні життя населення, створенні однакових умов для громадян незалежно від місця проживання. Розвинені країни висувують і більш конкретні завдання, в основному в галузі економіки. Це згладжування відмінностей у рівні зайнятості й доходів на душу населення, стимулювання економічної активності в кризових, відсталих регіонах, на територіях з несприятливими екологічними умовами тощо.

Проблематика регіональної політики висвітлювалася в наукових працях відомих вітчизняних і зарубіжних учених, серед яких: М. Долішній, В. Куйбіда, З. Варналій, Ю. Макогон, І. Бураковський, М. Іжа, А. Ткачук, І. Студенніков, Н. Мікула, Г. Хегеман, Д. Хюбнер, М. Перкманн, М. Кеннон та ін. Водночас визначеність зовнішньополітичного курсу нашої держави й довгоочікуване підписання Угоди про Асоціацію між ЄС та Україною зумовлює той факт, що проблема розбудови ефективної регіональної політики має розглядатися в контексті євроінтеграційного курсу України та спиратися на багаторічний досвід та кращі практики регіональної політики ЄС.

Метою статті є аналіз основних етапів формування регіональної політики в Україні, передумов виникнення, створення належного законодавчого забезпечення та перспектив її розвитку в сьогоднішніх реаліях.

За визначенням відомого українського вченого-регіоналіста